

568 (1969, martie 16, Bucuresti) Protocolul nr. 10 in stenograma
şedinţei Comitetului Executiv al CC al PCR din ziua de
PARTIDUL COMUNIST ROMÂN 16 martie 1969
COMITETUL CENTRAL

Arhiva Comitetului Executiv - C.C. al P.C.R.	
Nr.	571 05.04.1969

674/1969

16.3.1969

PROTOCOL Nr. 10

al şedinţei Comitetului Executiv din ziua de
16 martie 1969.

Participă la şedinţă tovarăşii Nicolae Ceauşescu, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Emil Bodnăraş, Chivu Stoice, Paul Niculescu-Mizil, Virgil Trofin, Ilie Verdeţ, Constantin Drăgan, Janoš Fazekas, Petre Lupu, Manea Mănescu, Leonte Răutu, Gheorghe Stoica, Vasile Vilcu, Stefan Voitec, Iosif Banc, Petr Blajovici, Dumitru Coliu, Emil Drăgănescu, Mihai Gere, Dumitru Popescu.

A fost invitat tovarăşul Vasile Patilineţ.

Şedinţa a început la orele 11,00 şi s-a terminat la orele 11,55.

Prezidează tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

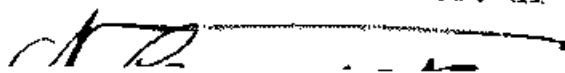
În urma propunerilor prezentate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi a discuţiilor purtate, Comitetul Executiv al CC al PCR a hotărât următoarele :

Aprobă în unanimitate poziţia delegaţiei R.S.România la Consfătuirea de la Budapesta a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varşovia.

Delegaţia română va respinge orice încercare de a se pune în discuţia Comitetului Politic Consultativ probleme privind relaţiile URSS cu R.P.Chineză şi nu va admite sub nici o formă ca în Comunicatul Consfătuirii să se facă referiri la aceste probleme.

NICOLAE CEAUŞESCU

Secretar General al C.C. al P.C.R.

STENOGRAMA

ședinței Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. din ziua de
16 martie 1969

La ședință au luat parte tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Emil Bodnăraș, Chivu Stoilă, Paul Niculescu-Mizil, Virgil Trofin, Ilie Verdeț, Constantin Drăgan, Ianoș Fazekas, Petre Lupu, Manea Mănescu, Leonte Răutu, Gheorghe Stoica, Vasile Vîlcu, Stefan Voitec, Iosif Banc, Petre Blajovici, Dumitru Coliu, Emil Drăgănescu, Mihai Gere, Dumitru Popescu.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Tovarăși, am vrut să discutăm puțin în legătură cu constătuirea aceasta de la Budapesta, întrucât s-au ivit acolo câteva probleme și cred că trebuie să vedem cum să procedăm.

Noi am trimis la Budapesta un grup de tovarăși să discute cu ei comunicatul și pentru acest comunicat s-a ivit propunerea de a se introduce un paragraf referitor la chinezi.

Dar întâi poate cineva să citească noțele acestora de protest sovietică și chineză.

Tov. Paul Niculescu-Mizil:

"Declarația guvernului sovietic adresată guvernului R.P. Chineze în legătură cu noi incidente în regiunea insulei Damansk

La 15 martie a avut loc un nou atac al soldaților chinezi care s-a soldat cu morți și răniți.

La Moscova a fost dată publicității următoarea declarație a guvernului Uniunii Sovietice adresată guvernului R.P. Chineze în legătură cu o nouă provocare armată nerușinată a autorităților chineze în zilele de 14 și 15 martie în regiunea insulei Damanski

La 14 martie, ora 11,15, ora Moscovei, un grup de soldați chinezi înarmați au făcut o nouă încercare de a pătrunde pe teritoriul sovietic - insula Damanski, de pe râul Ussuri. În ziua

următoare, la 15 martie, un numeros detașament armat de soldați chinezi, sprijinit de pe coastă printr-un tir de artilerie și de aruncătoare de mine, i-a atacat pe grănicerii sovietici aflați de pază pe insulă, atac care s-a soldat cu morți și răniți. În urma măsurilor luate, provocatorii au fost alungați de pe insulă. Această nouă provocare armată nerușinată a autorităților chineze implică consecințe grave.

Totodată, organele oficiale chineze intensifică isteria antisovietică în jurul unor pretenții teritoriale nefondate și agresive, căutând să creeze un motiv pentru o nouă accentuare a încordării relațiilor interstatuale sovieto-chineze. Denaturând în mod flagrant faptele, ele fac încercări de a-și declina răspunderea pentru aventurile dinainte plănuită și organizate la frontiera sovieto-chineză.

Faptele demonstrează că guvernul Republicii Populare Chineze nu a tras concluzii necesare din avertismentul dat de guvernul sovietic în legătură cu provocarea armată din 2 martie a.c. de pe insula Damanski, organizată de autoritățile chineze, și continuă să provoace noi incidente.

La întâlnirea reprezentanților trupelor de grăniceri sovietici și chinezi care a avut loc la 12 martie a.c., urmînd indicația lui Mao Tze-dun un ofițer al postului de grăniceri chinez Hutou a amenințat cu recurgerea la forța armată împotriva grănicerilor sovietici aflați de pază pe insula Damanski.

Guvernul sovietic respinge cu hotărîre pretențiile teritoriale nefondate ale autorităților chineze. Insula Damanski, face parte integrantă din teritoriul sovietic. Afirmatiile false care se fac în această privință de către autoritățile chineze nu reprezintă altceva decît o tentativă de a induce în eroare opinia publică din China și din alte țări.

Guvernul sovietic consideră necesar să sublinieze cu toată fermitatea că frontierele Uniunii Sovietice sînt sacre și intangibile. Guvernul sovietic declară din nou că se pronunță cu hotărîre împotriva conflictelor militare pe frontiera sovieto-chineză. Toate afirmațiile propagandei de la Pekin cu privire la dușmănia Uniunii Sovietice și a P.C.U.S. față de poporul chinez, față de Republica Populară Chineză sînt lipsite în mod absolut

de temei. Uniunea Sovietică nu caută conflicte, dimpotrivă, adoptă toate măsurile pentru a le evita.

Totodată guvernul sovietic declară că dacă vor fi încălcate drepturile legitime ale U.R.S.S., dacă se vor întreprinde noi încercări de a se viola intangibilitatea teritoriului sovietic, în acest caz, Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, toate popoarele ei, o vor apăra cu fermitate și vor da o ripostă zdrobitoare unor astfel de încălcări.

Declarînd un protest categoric guvernului Republicii Populare Chineze în legătură cu noua provocare din regiunea insulei Damanski, plănuită în mod premeditat pentru crearea atmosferei de răceală în relațiile dintre popoarele R.P.Chineze și URSS, guvernul sovietic avertizează că întreaga răspundere pentru consecințele grave posibile ale acestui gen de acțiuni aventuriste ale autorităților chineze revine pe de-a întregul părții chineze".

"Nota de protest adresată de China U.R.S.S.

Guvernul sovietic este pe deplin răspunzător pentru toate consecințele incidentului.

Incepînd din dimineața de 15 martie, guvernul sovietic a trimis un număr mare de vehicule blindate, tancuri și trupe înarmate pentru a efectua o nouă pătrundere pe teritoriul Chinei - Insula Cenbao și în apele teritoriale chineze la vest de insulă. Trupele care efectuau pătrunderea au deschis primele focuri asupra grănicerilor chinezi care patrulau în insulă. Grănicerii chinezi au fost constrînși să riposteze în autoapărare. Partea sovietică a trimis mai multe vehicule blindate, tancuri și trupe înarmate și a deschis un foc de artilerie asupra unor regiuni situate adînc pe teritoriul chinez. Incidentul ia amploare.

După provocarea sîngeroasă de la 2 martie, care a constituit un incident grav, guvernul sovietic, neîntînd seama de avertismentele repetate ale guvernului chinez, a trimis încontinuu trupe pentru a pătrunde pe teritoriul chinez - Insula Cenbao - și a organiza provocări armate, iar acum el a provocat din nou un alt incident sîngeros. Guvernul sovietic este pe deplin răspunzător pentru toate consecințele grave care decurg din aceasta.

Guvernul chinez înaintează un protest urgent și ferm guvernului sovietic. Guvernul sovietic trebuie să înceteze imediat provocările armate împotriva Chinei. Guvernul chinez își rezervă toate drepturile de a formula noi cereri."

După ce s-a discutat la ședința adjuncților miniștrilor afacerilor externe problema pentru care s-au întâlnit, adică comunicatul, Piriubin s-a ridicat și a început să citească o notă în legătură cu China.

Reprezentantul nostru, tovarășul Malița, s-a ridicat și a spus : tovarăși, noi ne-am adunat aci cu un scop precis pe baza indicațiilor pe care le-am primit din partea guvernelor noastre. Nu putem discuta aceste chestiuni care nu intră în mandatul nostru.

După aceea s-a spus că s-a terminat ședința și că o să facem o informare.

Aceasta a fost ieri dimineață.

La sfârșitul discuțiilor asupra comunicatului, delegația ungară, la ora două noaptea, a venit cu un nou paragraf:

Participanții la consfătuire sînt convinși că solidaritatea fraterească și unitatea de acțiune a țărilor socialiste constituie cea mai importantă garanție a succesului luptei lor consecutive împotriva politicii de provocări și amenințări militare.

Participanții la consfătuire condamnă în unanimitate apariția unor tendințe cotorpitoare, încercările primejdioase de a crea pe calea conflictelor de frontieră o încordare artificială în relațiile reciproce între state indiferent din partea cui s-ar practica aceasta.

Ei sînt plini de hotărîre să opună coeziunea și înalta pregătire de luptă a țărilor Tratatului de la Varșovia oricărei provocări dușmănoase împotriva intereselor lor, oricăror atacuri la securitatea frontierelor lor.

Introducînd propunerile Puja a spus vag că : acum după ce am vorbit despre Vietnam și Orientul Mijlociu, trebuie să vorbim și despre "acest lucru".

Malița a întrebat la ce se referă întrucît problema frontierelor europene și a respectării integrității teritoriale am discutat-o și chiar noi am avut propuneri, care au fost acceptate.

Popov, ministrul bulgar, a spus că a studiat amendamentul și poate va vorbi de "asemenea cazuri" cu frontierele Bulgariei cu Grecia și Turcia.

Intrucît Puja a început să întrebe cine este de acord și cine nu este, toți cei prezenți au început să-l accepte.

Noi, Malița, am spus că sîntem împotrivă.

Firiubin m-a întrebat dacă sîntem pentru sau împotriva apărării granițelor tuturor membrilor la Tratat. Ar fi grav ca un membru al Tratatului să nu sperie toate granițele celuilalt.

Am spus (Malița) că sîntem pentru respectarea Tratatului și i-am citat articolul 4.

Nu s-a pronunțat cuvîntul "China".

Firiubin a citat articolul 5 din Tratat care presupune consultarea pe orice probleme cînd securitatea unui membru este amenințată.

Am dedus că este intenția de a fi invocat acest articol pentru ca delegația sovietică să ceară nu numai să informeze dar chiar o consultare privind situația de la frontiera sovieto-chineză.

Pe urmă s-au mai discutat alte probleme.

Tov. Nicolae Ceausescu:

Apare clar că se intenționează ca în comunicat și probabil și în discuții să intre problema chineză.

De altfel de 4-5 zile au fost unele știri cum că discuțiile cu Gomulka, Kadar, Jivkov au fost pentru luarea unor măsuri față de China și care vor fi ridicate la Budapesta.

În general, pentru că nu toți tovarășii cunosc comunicatul propus de ei, este într-o formă greu de acceptat pentru că pornește de la constatarea că sîntem în pragul războiului. De altfel, această chestiune vor să o pună și la Moscova.

Tov. Emil Bodnaraș:

În pragul războiului, așa în general luat ?

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Că s-a accentuat primejdia de război.

Tov. P. Niculescu-Mizil:

Unele formulări sînt că sîntem în pragul războiului.

Tov. Emil Bodnaraș:

Secretarul general al Partidului Social-democrat din Germania de Vest mi-a comunicat ieri : cînd s-a prezentat la Kisinger s-a plîns de agresivitate și i-a cerut să înceteze relațiile comerciale cu China. De ce să încetăm relațiile comerciale cu ei ? Dimpotrivă, noi vrem să facem relații comerciale și cu dumneata.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Eu aș vrea să vă spuneți pe rînd părerea.

Tov. Emil Bodnaraș:

Asupra proiectului de comunicat noi ne-am pus oarecum de acord cu ei ?

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Nu, o să avem la Budapesta discuții.

Eu am adus aici tratatul acesta și spune că în cazul că în Europa v-a fi creat un sistem de securitate colectivă, prezentul tratat își va pierde valabilitatea.

Tov. Emil Bodnăraș:

Comitetul Executiv a văzut stenograma conversațiilor de la Pekin cu miniștrii adjuncți de la externe în legătură cu cele două teorii : a suveranității limitate și a dictaturii proletare ?

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Acestea sînt părerile fiecăruia. Nu aceasta este important, ce spune unul și ce spune altul.

Tov. Emil Bodnăraș:

Acolo a fost exprimarea solidarității cu noi.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Acuma ce să discutăm ce a spus acolo despre suveranitate? să discutăm problemele de la Budapesta.

Este vorba, ca urmare a creării Uniunii Europene Occidentale cu participarea Germaniei occidentale, se agravează primejdia unui nou război.

Se vorbește apoi despre ONU ... și în conformitate cu principiile respectării suveranității și neamestecului în treburile interne au căzut de acord să încheie Tratatul. Pe urmă, vorbește că în cazul unui atac armat în Europa împotriva unuiu sau mai multor state semnatare ale Tratatului, în conformitate cu Charta ONU fiecare stat va acorda ajutor cum va crede necesar și va informa Consiliul de Securitate. Și când se realizează securitatea în Europa Tratatul își pierde valabilitatea de la sine.

Aceasta la articolul 11.

Tov. Emil Bodnaraș:

Eu cred că pornind de la termenii Tratatului și de la concepția lui din 1955, sub nici o formă nu putem accepta o implicare a participării noastre pe alte acțiuni decât cele prevăzute de Tratat. Aceasta din punct de vedere formal al Tratatului.

Din punct de vedere politic, este clar că nu ne putem angaja, sub nici o formă, în vreo manifestare antichineză.

Am respins la vremea respectivă când au încercat să includă intrarea Mongoliei în Tratat, ne-am opus și au renunțat.

Și de această dată să ne opunem la formulări care vizează clar o solidarizare a membrilor Tratatului împotriva Chinei și o extindere a acțiunilor militare dincolo de Tratat.

Tov. Gheorghe Stoica:

Este clar în ce privește Tratatul de la Varșovia, felul în care el a fost conceput de la început, ca un instrument de apărare împotriva agresiunii țărilor imperialiste din Europa, și la acest lucru trebuie să rămână.

Sub nici o formă nu trebuie să ne băgăm în chestiunea aceasta cu China, deși ar merita să discutăm că ea este concep-

ția politică începută în 1956.

Eu am avut așa, un schimb, cu tovarășul Maurer și i-am pus întrebarea care mă frământă, adică această chestiune. El mi-a recomandat să nu o pun.

Însă totuși revin din nou la această chestiune a extinderii, deși Tratatul este clar, totuși au apărut două lucruri noi pe care oricât ai vrea să închizi ochii nu poți.

Prima : invazia în Cehoslovacia. Nu s-a spus că este a Tratatului de la Varșovia, dar ea a apărut ca operă a 5 țări aliate în Tratat și mereu s-a vorbit despre acest lucru. Aceasta este o problemă.

În al doilea rând, al doilea element : a apărut fundamentarea teoretică și politică a suveranității limitate care-i dă o forță teoretică și politică, având și unele declarații care au fost făcute pe linia de a putea interveni atunci când i se pare unuia sau altuia că este în pericol socialismul - cam așa a fost formulată . Avându-se în vedere acest fapt teza aceasta a suveranității îngrădite a fost exprimată de secretarul general al P.C.U.S. la un congres și în afară de noi și iugoslavi, care au contestat, celelalte o recunosc carecumva valabilă.

Și atunci eu mă gândesc, înțeleg situația noastră care nu este așa de simplă, mai cu seamă că noi căutăm, stăm pe poziția fermă a liniei generale fixată încă de Congresul al IX-lea al partidului în ce privește suveranitatea, independența ș.a.m.d. Având toată dorința de a găsi un limbaj comun cu țările socialiste din Europa, desigur că căutăm tot ce este posibil pentru a nu adînci lucrurile întrucît de nenumărate ori secretarul general al partidului nostru a accentuat pentru a nu se face nimic ceea ce ar putea să ducă la o adîncire, ci, dimpotrivă.

Dar totuși mă gândesc, nu ar trebui oare ca delegația noastră la această consfătuire unde se pune problema Tratatului, și se pune de acum ori că vrem ori că nu vrem, ce este acest Tratat, cum este el conceput, care sînt limitele acestui Tratat, pînă unde merge, pentru că totuși chestiunea se pune ori că vrem ori că nu vrem, se pune sub forma de a ne antrena la ceea ce formează conflictul cu China - n-ar fi cazul ca în afara a ceea ce este scris întrucît a fost încălcarea grosolană a acestui

Tratat prin invadarea Cehoslovaciei - într-o declarație unde va, sau chiar dacă ar fi numai declarația noastră, să se accentueze în ea că acest Tratat este numai și numai ca un instrument de apărare împotriva agresiunii imperialiste, și să se accentueze încă o dată caracterul european al lui.

Tov. I.Gh.Maurer:

Intr-o formă se pune, dar după cât văd, toată lumea sîntem de acord că pasajul care vrea să se introducă nu este justificat.

Tov. Gheorghe Stoica:

Însă trebuie de accentuat că el este numai un instrument și nu poate fi utilizat în alte situații de intervenții într-o țară sau alta socialistă.

Tov. P.Niculescu-Mizil:

Am spus aceasta în Declarația Marii Adunări Naționale.

Tov. Gheorghe Stoica:

Da, dar să se pună la ședința Tratatului unde se pune problema lărgirii sferei lui.

Tov. I.Gh.Maurer:

Ar însemna să aducem din nou în discuție chestiunea Cehoslovaciei.

Mai mulți tovarăși:

Sigur, să nu se mai pună.

Tov. Gheorghe Apostol:

Eu cred că această consfătuire de la Budapesta va fi o consfătuire furtunoasă. Ei vor încerca și asupra noastră să facă presiuni la politica față de China.

Noi trebuie să mergem mai departe pe orientarea dată de Congresul al IX-lea al partidului, în sensul că nu trebuie să acceptăm sub nici o formă să ne raliem dorințelor Uniunii Sovietice.

Cred că această acțiune care s-a întreprins la 2 martie la granița cu China și aceasta din urmă vor să o folosească sovieticii pentru a exercita presiuni asupra partidelor comuniste și muncitorești. Lucrul acesta se vede și din discuțiile care au

avut loc la Budapesta și la Moscova. Ei fac presiuni pe toate căile și se vede că un număr de partide cedează, dar noi trebuie să ne ținem mai departe pe poziția pe care o avem, care corespunde nu numai intereselor țării noastre, ci și tuturor popoarelor.

Sigur, nu va fi ușoară prezența tovarășilor noștri la Budapesta.

Eu cred că nu este cazul să facem acum asemenea declarații - mă refer la cele spuse de tovarășul Stoica. Să vedem cum se termină discuțiile acestea de la Budapesta; tovarășii or să vină înapoi, și o să vedem atunci ce avem de făcut. Cred că acum nu este bine să luăm o asemenea hotărâre. Avem posibilitatea când se întorc tovarășii de la Budapesta; ne informează cum s-au desfășurat lucrurile și dacă va fi nevoie să facem o declarație o vom face. Dar acum nu este bine ca tovarășii când merg acolo să aibă în spate o asemenea declarație.

După părerea mea, dacă sovieticii insistă, să le spunem să ia contact cu conducerea chineză și împreună să găsească mijloacele ca să evite această încordare în extremul orient, și în general încordarea în situația internațională. Aceasta este părerea mea.

În încheiere, eu cred că trebuie să ne menținem pe poziția noastră, să le recomandăm sovieticilor să discute cu China problemele care le au cu ei și împreună să le rezolve.

Tov. Leonte Răutu:

Mie mi se pare că delegația se poate întâlni cu o situație de felul acesta, că vor încerca să introducă acest amendament, și aici este clar, în cadrul întâlnirii oficiale.

Se poate întâmpla însă, că eu mai făcui ei acest lucru și cu alte prilejuri, văzînd că nu pot să acționeze în cadrul întâlnirii oficiale a Tratatului, să discute această problemă într-o întâlnire neoficială. Pot să spună: nu discutăm această problemă dar solicităm o întâlnire țărilor socialiste frățești; vrem să vă prezentăm o informare. Se poate întâmpla și acest lucru. În acest caz delegația noastră să expună punctul său de vedere cu privire la unitatea mișcării comuniste și muncitorești, cu privire la unitatea țărilor socialiste, să refuze orice formă de a se solidariza cu un grup de țări socialiste împotriva altor țări socialiste și că singura soluție este contactul direct între

Presupun că se va încerca să se facă. Chiar dacă nu se va reuși să se introducă acest alineat, se va încerca să se prezinte o declarație separat.

În acest caz va trebui să spunem public părerea noastră, dacă se va face o asemenea declarație.

Tov. Ianos Fazekas:

Eu consider să nu fim de acord cu nici un fel de paragraf și propuneri despre care s-a vorbit aci, ce să le introducă în Tratat. Să ne menținem mai departe pe poziția noastră în ce privește raza de acțiune a Tratatului.

Să nu fim de acord, delegația noastră, în ce privește amestecul în relațiile dintre China și Uniunea Sovietică, cu incidentul, că dracu știe care dintre ei a început, că declarații fac amândoi, note de protest fac amândoi.

Poziția noastră ne-am exprimat-o de nenumărate ori. Este cunoscută de opinia publică mondială și de mișcarea comunistă internațională și nu cred că cu ocazia aceasta noi trebuie să ridicăm problema la care s-a referit tovarășul Stoica. N-are nici un rost, cu atât mai mult că nici în Cehoslovacia situația nu este prea clară, din partea celor cinci care au intrat și au făcut ce au făcut; chiar în Cehoslovacia este luptă pentru putere a diferitelor grupări.

Noi poziția noastră am spus-o, este clară. Această poziție să o menținem, dar să nu intrăm în discuții acum. Aceasta este părerea mea în legătură cu acest lucru.

În ce privește comunicatul, se pare că are un ton ... că sîntem în pragul unui război mondial.

Delegația noastră care este acolo, care discută acest comunicat, sigur, trebuie să facă totul ca să fie adus comunicatul la o situație reală în ce privește situația internațională.

Tov. Dumitru Coliu:

Eu cred că poziția exprimată aci pînă acum este clară și toți tovarășii vor fi unanim de acord cu ceea ce noi considerăm că nu este bine și nu este nici cazul. Întîlnirea are cu totul alt caracter și nu trebuiesc amestecate lucrurile și noi trebuie să stăm pe poziția noastră de a nu accepta.

Pentru noi și pentru mine este clar că asemenea prilejuri vor fi folosite pe toate căile. Se dă extindere acestei ciboniri pentru a îngreuna situația și a crea impresia că sîntem în pragul unei conflagrații generale, în pragul războiului.

Eu socotesc că delegația noastră nu trebuie să accepte în nici un caz să se introducă acest paragraf în comunicat.

În ce privește invazia în Cehoslovacia, noi am spus acest lucru nu o dată și recent secretarul general a exprimat public poziția partidului și statului nostru.

Sigur, fiind acolo părerea mea cel puțin este că la asemenea întîlniri au loc și anumite schimburi în afara cadrului. Cred că delegația noastră să folosească acest prilej și să sugereze sovieticilor ideea de a căuta alte căi de rezolvare a conflictului cu China, că nu aceasta este calea, de a întreține o atmosferă de război acolo și de înveninarea relațiilor; să-i sfătuiască așa cum am avut și avem meritul de a fi făcut-o și în alte situații.

Ne-am exprimat deschis părerea și în legătură cu Cehoslovacia la rîndul său. Acum n-ar avea rost să reluăm pentru că am risca să rămînem singuri pentru că toată lumea de-acum este aliniată, inclusiv cehii - dovadă că ei nici nu s-au dus la iugoslavi, deci e tot influența sovietică. Așa că nu are nici un rost.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

La Moscova Bilac a spus că s-ar simți jignite unele popoare dacă s-ar accepta formularea românească în legătură cu înfrîngerea americanilor în vietnam, că : un popor care-și apără libertatea, independența este de neînfrînt.

Tov. P. Niculescu-Mizil:

În comisie s-a aprobat amendamentul român în legătură cu Vietnamul, că un popor care-și apără libertatea, independența este de neînfrînt. Apoi în plen Canapa a ridicat problema că acest lucru jignește popoarele. Bilac a spus că aceasta poate fi jignitor la adresa unor popoare care au fost înfrînte, de pildă poporul grec.

Tov. Chivu Stoica:

Eu sînt pentru aplicarea în practică a ceea ce noi am hotărît pentru această întîlnire și să înlăturăm orice încercare

de a introduce în comunicat sau în alt document elemente care abat de la conținutul Tratatului și obiectivele care noi ni le-am propus.

Pentru mine totuși așa ... sînt elemente de gîndire că ceea ce se întîmplă la granița între China și Uniunea Sovietică este tocmai în ajunul întîlnirii de la Budapesta și se face publicitatea aceasta ca să determine o anumită hotărîre, o anumită orientare și aci și la Moscova, ca să se creeze o atmosferă încît să se spună : domnule, uite ce se întîmplă ! Si deci să îndrepte acțiunile în direcția aceasta în loc să găsească căile, să ia contact de la guvern la guvern ca între două țări socialiste, să rezolve problemele. Pentru aceasta cred că se face atîta publicitate, pentru că au mai fost conflicte de frontieră dar nici nu s-a vorbit despre ele. Am văzut în buletinele Ager-pres că cele cinci țări care s-au întîlnit au discutat să-și unească eforturile ... Poate vor să dea o bază legală, o formă concretă la ceea ce s-a discutat la această întîlnire.

Tov. Petre Lupu:

Se pare că este obligatoriu ca să nu permitem să se strecoare în acest comunicat nici o formulare care direct sau indirect ar fi împotriva a ceea ce a fost în Tratat.

Invocă articolul 3. În afară de faptul foarte important și puternic, argument care se referă la Europa, te gîndești și la cine a făcut Tratatul acesta. Ce au avut de gînd alții cînd au făcut Tratatul acesta, în perspectiva istoriei este foarte greu de spus.

În ce privește conflictul de la granița sovieto-chineză, pentru mine nu este clar nici măcar atît, nu cine a început, dar nici cui aparține această insulă.

Tov. Ilie Verdet:

Si este un teritoriu mare acolo.

Tov. Petre Lupu:

Acest conflict însă nu a apărut așa, deodată. El este rezultatul întregii evoluții și care a dus la situația de acum. Sigur că este dureros.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Eu cred că putem încheie discuțiile, tovarăși.

Tov. Ilie Verdet:

Sîntem cu toții de acord cu cele ce s-au discutat.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Mi se pare că se poate trage concluzia, din cele ce s-a spus pînă acum, că noi trebuie să respingem orice încercări de a pune în discuția Comitetului Politic Consultativ problema relațiilor cu China și de a nu admite, în nici un fel, în comunicat această problemă.

Sigur că nu poți să nu admiți să nu se pună în discuție. Aceasta este normal. Noi am primit informarea și vom vedea cum vor evolua lucrurile.

Tov. Emil Bodnăraș:

Discuții, dar fără nici o urmare într-un act public.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Vom vedea dacă este cazul să le spunem sau nu problema cu Cehoslovacia; vom vedea ambianța.

Deci, în această privință cred că sîntem cu toții de acord.

Nu are rost să analizăm acum problema aceasta a insulei, că este a unuia sau a altuia.

Este prevăzut să adoptăm patru documente : Statutul Forțelor Armate Unite și Comandamentului Unificat al Forțelor Tratatului de la Varșovia, în timp de pace. El este mai lung; se referă la Tratat și repetă că în cazul unui atac armat în Europa a unui stat sau a unui grup de state - este o formulare din Tratat.

Pe urmă, aci din nou repetă : în acest scop a fost creat Comandamentul și se iau măsuri pentru întărirea lui, pentru ridicarea continuă a capacității de luptă pentru apărarea păcii și securității în Europa. Sînt aci formulări tip. Forțele militare care fac parte din acesta, în timp de pace rămîn sub conducerea nemijlocită a ministrului Forțelor Armate din țara respectivă. Viața și activitatea lor se fac pe baza regulamentelor militare existente în fiecare țară.

Arată din cine se compune comandamentul, că se conduc după hotărîrea guvernelor participante la Tratatul de la Varșovia.

Infăptuiește coordonarea planurilor, folosirea operativă a forțelor destinate în compunerea armatelor ONU.

Se dau directive îndreptate spre ridicarea capacității de luptă a forțelor militare marine. Stabilește activitatea comună anuală, consultarea.

Elaborarea propunerilor pentru sistemul de înzestrare și pregătirea teatrului de acțiuni militare.

Era un alineat 12, în conformitate cu planurile operative aprobate de guvernele statelor participante la Tratatul de la Varșovia - când guvernele apreciază de comun acord să dea aprobare pentru dislocarea trupelor. Acesta a căzut, alineatul a. S-a dat o altă formulare. N-au fost de acord cu termenul "toate guvernele" și au căzut de acord să scoatem acest alineat. Noi am propus or "toate", or să fie scos.

Mai este în discuție alineatul b. : pentru îndeplinirea hotărârilor guvernelor statelor participante la Tratatul de la Varșovia sau ale Comitetului Consultativ, se dau indicații (recomandări) în legătură cu trecerea trupelor forțelor armate unite la capacitatea de luptă.

Acolo spunea: în înțelegere de comun acord cu ministrii, și aici spune : pentru îndeplinirea hotărârilor guvernelor ... "indicații" și în paranteză, "recomandări".

Tov. Emil Bodnăraș:

Noi am cerut și b. să fie și ne gândim la nevoie să-l acceptăm.

Tov. I.Gh.Maurer:

Este numai să dea indicații (recomandări) în vederea trecerii la capacitatea de luptă ridicată.

Tov. Emil Bodnăraș:

Afară de cazul că trecerea la capacitatea de luptă ridicată nu presupune trecerea trupelor pe teritoriul altor state.

Tov. I.Gh.Maurer:

Indicația sau recomandarea este o chestie care o urmezi dacă vrei sau nu. Pe câtă vreme dincolo, în alineatul 4 era o dispoziție care dădea dreptul comandantului suprem să ia măsuri.

Tov. Emil Bodnăraș:

Sigur, lucrul care rămâne aci de văzut, dacă în prevederea : trecerea la o stare de alarmă - nu există mișcarea de trupe pe

teritoriul altor state în planurile existente, care, în caz că ar exista, n-ar trebui să se poată face decît tot cu aprobarea prealabilă a guvernelor și nu a "unor guverne", ci a "tuturor". În limboajul rus a unora este "pravitelstvo".

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Nici nu e vorba de starea de alarmă, ci este vorba de stare de pregătire completă. Deci, aceasta este de a avea dotare.

Tov. Emil Bodnăraș:

Eu atît propun : să verificați. Șeful statului major trebui să cunoască.

Trebuie verificat că este interesant că ei au căzut de acord ca să fie scos "a"; probabil că au descoperit că în "b" este acest lucru. Ucazanie în limba rusă e dispoziție.

Tov. Gheorghe Stoica:

Recomandare este una și indicație este alta. Imi dă posibilitatea să fiu sau să nu fiu de acord.

Tov. I.Gh.Maurer:

Sînt puse amîndouă cuvintele : indicație, în paranteză recomandare.

Tov. Emil Bodnăraș:

Este o concesie făcută de ei.

Tov. Gheorghe Stoica:

O concesie foarte importantă.

Tov. Bodnăraș:

Poate însemna și rămînere pe loc, dar poate însemna și intrarea într-un dispozitiv.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Mie mi se pare că putem accepta propunerea în felul acesta.

Tov. Emil Bodnăraș:

Dar vă rog să verificați dacă nu implică și intrarea pe teritoriul altor state.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Pe urmă este Statutul miniștrilor apărării, care se înființează acum în timp de pace și care prevede că vor analiza, elabo-

- 17 -

rează recomandări și propuneri ș.a.m.d.

Nu pune nici o problemă și noi am fost de acord.

Este statutul consiliilor militare ale forțelor armate unite care se referă la felul de muncă al consiliului comandamentului care se introduce acum; pînă acum n-a existat.

El este consultativ, cu aprobarea guvernului.

Si este statutul sistemului unic al apărării anti-aeriene, care funcționează și acum, și sigur că pe această bază se organizează statul major. Se mai mărește ceva și comandamentul apărării.

Tov. Leonte Răutu:

Si cine să fie comandantul ?

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Ideia există ca să se aleagă dintre membrii participanți, au pus acest lucru la insistența noastră, dar au cerut să fie sovietic.

Acestea sînt documentele care de fapt urmează să fie puse. In plus de acestea se propune să fie un schimb de păreri.

Tov. Leonte Răutu:

Neoficial ?

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Oficial. Este o problemă internațională și în cadrul acesteia au pus și comunicatul.

Eu cred că putem semna documentele în forma aceasta, sigur, dacă nu se vor ivi alte probleme.

Aceasta ar fi.

Tov. Chivu Stoica:

Comunicatul ?

Tov. P. Niculescu-Mizil:

Se lucrează asupra lui și vom vedea.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Mai aveți probleme, tovarăși ? Nu !

Sînteți de acord ?

(toți tovarășii sînt de acord).

Ridicăm ședința.